

негде исклесана па онда донесена на место које још и сада заузима, јер кад се откопавањем дошло до њене основице утврдило се да она почива на тлу од кречњака, те се тако показало да је цела та безмерна творевина исклесана на једној стени, чији део она још и данас сачињава“. Египатска уметност, пре свега архитектура, одражава *круту потчињеност* духа материји, која не допушта никакву слободу или уметнички нагон генија, а сличне особине има и *прва поезија*, у којој на апстрактан начин влада једноличност, једна представа или осећање, или дивље, плаховите и замршене појединачности, док целини недостаје чврста повезаност и унутрашња организованост.

Класична форма уметности, чији прави представник јесте скулптура Старе Грчке, односно *људски лик*, представља никада раније и никада касније поновљени баланс између чулног и духовног, односно материјалног и идејног, који се приказује кроз потпуни спокој у спољашњој форми, а у сваком изразу одаје идеју целине и склада између две супротстављене сфере. За разлику од архитектуре, која, према Хегеловом мишљењу, представља *најнепотпунију уметност*, *скулптура* узима за свој предмет сâму духовност. У класичној уметности дух се приказује посебним и људским, а не само као апсолутан и вечан, што значи да античка скулптура успева да прикаже оптималну меру између наизгед неспојивих крајности. Примери за античку *меру* у људском изразу када је у питању скулптура су и следећи: сувишно је претеривање у погледу појединости (нпр. коса, мимика, детаљи на рукама и ногама, поглед, црте лица, одећа, итд.). Са друге стране, Хегел даје и пример егинских скулптура, о којима говори Вагнер, које одају утисак да су живе. О истим делима је и Шелинга написао посебну студију, коју смо разматрали раније у тексту.

Управо је грчка уметност својим *веселом ведрином* прожелела целокупан грчки дух, напомиње Хегел, додајући да скулптура из општих квалитета не производи просте алегорије, већ ствара индивидуе, које потом у њиховој духовној објективности схвата и уобличава као независне и довољне сâмим себи, јер је на њима приметна мирноћа и спокојство које никакав додир са спољашњим светом није у стању да помути. Рансијер сматра да скулптура за Хегела не предстаља уметност толико због тога што *изражава колективну слободу*, колико због тога што одгонета раскорак између друштвеног живота и начина на који он може да се изрази. Људски лик није само телесност у којој се испољава душа, већ представља и испољавање духа, самосталног, свесног и самосвесног бића, са свим осећањима, представама и циљевима, које није само идеално биће телесног као телесног, већ искључује *сваку случајну субјективност*. Из